

שי"ח אהרן

פרשת: שלח לך
גליון: קפ"ט

שי"ח הפרשה

יגכד למקום ההוא קרא נחל אשכול על אודות האשכול אשר
כרתו משם בני ישראל.

אם רק מעכשיו החלו לקרוא למקם הזה "נחל אשכול", למה
איפוא כבר אמר הכתוב לעיל: "ויבואו עד נחל אשכול"? ברם,
יתכן שגם לפני-כן נקרא המקום "נחל אשכול", על שמו של אדם
בשם אשכול, (כגון: ענר, אשכול וממרא), ולכן נאמר לעיל "אשכול"
חסר, בלי "ו", שמשמעותו אחד, ולאחר שכתרו המרגלים את
אשכול-הענבים החלו לקרוא למקום: "נחל אשכול", מלא עם "ו",
שאז כבר היתה זו לשון רבים (כפי שאמרו חכמינו על "בסכות"
ו"קרנות" שמשמעותן: שתיים) בשל שני האשכולות, האחד:
אשכול האיש, והשני: אשכול הענבים.

יגלג ושם ראינו את הנפילים בני ענק מן הנפלים ונהי בעינינו
כחגבים.

יש להבין את כפל הלשון "את הנפילים בני ענק מן הנפילים". עוד
יש להבין למה בפעם הראשונה כתוב נפילים מלא, ובפעם השניה
הנפלים חסר. גם, למה אמר "בני ענק" וביהושע כתיב "ויכרת
יהושע את הענקים" ולא כתוב "בני הענקים". ויובן - אומר בספר
'טעמא דקרא' - בהקדם דברי המדרש שמובא בהדר זקנים
מבעה"ת ר"פ שלח, ונמצא במדרש פתרון תורה פ' שלח: פעם
אחת נכנסה בתו של ענק בפרדס ואכלה רמון, והשליכה קליפתו,
והיו המרגלים טמונים בקליפה שסבורים המרגלים שהקליפה
היתה מערה ונכנסו בתוכה ל"ב מרגלים. לאחר אותה שעה נזכרה
הבת שאכלה רמון, ופחדה שמא יראה אביה את הקליפה ויוודע
לו שאכלה רמון מהפרדס, נטלה את הקליפה והשליכה אותו אל
מחוץ לפרדס (תוך כדי שהמרגלים היו בפנים) ולא הרגישה
שהקליפה כבידה יותר מחמת האנשים. אמרו המרגלים זה לזה
ראו כמה גבורה ישבנשים וק"ו באנשים. ולכן הוציאו דיבה" ע"כ
דברי המדרש. וי"ל דזה כוונת הפסוק "מן הנפלים" היינו ממה
ש'נפלנו' מתוך הקליפה, משם ראינו את בתו של הענק, והפסוק
אומר כך: ושם ראינו את הנפילים בני ענק, דהיינו שראינו את
הבת של הענק, והיכן ראינוה? "מן הנפלים" מהנפילה של
הקליפה. ונפלים בתרא ל' נפלו הוא, ולכן נכתב חסר, ולכן כתיב
ג"כ "בני ענק" שלא ראו את הענק עצמו, רק בת קטנה שלו,
וכמ"ש בפ"ק דחולין "בני יונה" קטנים ולא גדולים.

יד יד וימלא אחרי.

יסוד מוסד ב'וימלא אחרי' הוא: לעשות הכל בכל רק על פי ה',
שכן הבחירה מה כן ומה לא ממוטטת לגמרי את השמיעה בקול

שי"ח ההלכה

שאלה: מעשה בבית אבות לקשישים סעודיים
בחו"ל, שבבעלות יהודי, שאודותיו היו חשדות
בדבר הזנחת המטופלים ועוולות נוספות. לצורך
בירור הענין, החליטה המשטרה המקומית
ל"שתול" סוכן סמוי שיעבוד במקום, ויבוא בסוד
ענייניו. הסוכן היהודי הבין שמדבר בחשש של
פיקוח נפש הזקנים, שאולי לא מקבלים טיפול
ראוי, ומחמת כן מתקצרים ימיהם, ולכן קיבל על
עצמו את המשימה. הוא נפגש עם בעל בית
האבות, והציג עצמו כאחד שמעוניין לעבוד
במקום, ולאחר שנמצא מתאים, התקבל לעבודה.
הוא השתלב היטב בין העובדים, והצטיין
בחריצותו וזריזותו, ותוך כדי עבודתו חקר ותיעד
את כל הנעשה במקום על ידי מצלמות נסתרות
זעירות. הוא קיבל משכורת מכובדת וכפולה - הן
מבעל המרכז הרפואי, והן משולחיו - המשטרה.
כעבור שלושה חודשי עבודה, נשאו מאמציו פרי,
והיו בידיו ממצאים משכנעים אודות פשעים
חמורים שנעשו בבית האבות. הוא מסרם
למשטרה, והדבר הביא לסגירת המקום. הוא פנה
לגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, עם שאלה
שהטרידה את שלוותו: האם עלי להשיב את
המשכורות שקיבלתי מבעל בית האבות? מצד
אחד, ביצעתי את המוטל עלי באופן מושלם
ולשביעות רצונו המלאה, ומאידך, עבודתי הביאה
לסגירת המוסד שלו, וברור שאילו היה מודע לכך
שאני "חפרפרת", לא היה מוכן להעסיק אותי
ולשלם לי משכורות נכבדות...

תשובה: החוקר עבד במוסד בהצטיינות, ולפיכך
מגיע לו על כך שכר! ואם יבוא הבעלים ויטען: הרי
הוא עבד גם בתור סוכן וחוקר, ומעבודה זו איני
שבע רצון כלל, כי למעשה פעל נגדי בשליחות
אחרים! נשיב לו: גם זה נעשה כפי הדין, שהרי
"דברי הרב (הקב"ה), ודברי התלמיד, דברי מי
שומעין?", וברור שיש לשמוע לריבונו של עולם,
שציווה על כל אדם למנוע פשעים, כנאמר:
"וביערת הרע מקרבך" (דברים יג), ו"לא תעמוד על
דם רעך" (ויקרא יט) ממילא ניתן לפצל בין שני
אופני עבודתו של הסוכן: את מלאכתו עבור
המוסד עשה באופן מושלם, ועל כך מגיע לו שכר,
זה שהתחקה אודות הבעיות במקום, הרי נהג כפי
המצוה עליו, להציל את המטופלים, ובעל בית
האבות צריך עתה לשמוח, על כך שמנעו אותו
המהשך עשיית פשעים ועוולות.

משל ונמשל

פעם ישבו בני בית והסבו ליד השולחן לסעודה, פרצה מריבה בין שני ילדים על אודות מנת אוכל, אחד מהם טען כי המנה שקיבל השני גדולה מזו שקיבל הוא, ותוך כדי כך בלי שהיות מרובות קפץ ותפס את מנתו של אחיו והוציאה מידי, בא ההוא לפני אביו ובכה: הביטה וראה אבא מנת האוכל שנתנו לי קם עלי אחי ותפסה והוציאה מידי, אמנם יכול אני להיאבק עמו ולהוציאה ממנו, ברם לא עשיתי כך משום שאני יודע כי אינך רוצה שנריב בינינו ונבוא לידי מתנות יד, לכן במטותא מינך הב לי מנת אוכל אחרת. שיבח האב את מעשהו של בנו ואמר לו, שמאחר שנמנע מלבוא בקטטה עם אחי, קבל יקבל מנה אחרת ואף גדולה בהרבה מזו שתפס ממנו הלה, ברם אילולא היה בחור זה מוותר על מידותיו אלא ממשיך היה במריבה ומגיע אף לקטטה ולמכות, היה האב שופך כעסו על שניהם, אם כי זה הנגזל לא היה אשם כלל משום שאין דעתו של אב נוחה מקטטות ומריבות בין בניו. וכך הדבר גם בענין הפרנסה, -אומר החפץ חיים זצוק"ל - נאמר בתנא דבי אליהו (פרק כ"ח) אמר להם הקב"ה לישראל בני אהובי כלום חסרתי דבר שאבקש מכם, ומה אני מבקש מכם אלא שתהיו אוהבים זה את זה וכו' ולא ימצא בכם עבירה וגזל וכו'. ובשעה שאדם בעל נפש רחבה שאינו מסתפק במה שיש לו ונושא עיניו לשל אחרים, בא ומוציא מחבירו את בלעו מפיה, מתחרה בה ומוציא לעז על סחורתו כדי להטות את לב הלקוחות ממנו אליו, וכל זאת כדי להגדיל את רווחיו ואת פרנסתו על חשבון פרנסת חברו, בשעה זו אם נמנע הלה ממחלוקת מקטטות וממריבות, אינו מתדיין אתו בערכאות ואינו מגיע ללשון הרע, לרכילות ולחילול השם, אלא עומד ושוחט בקשתו לפניו יתברך רבון העולמים, מנת מזונות זו שנתת לי בא עלי אחי במרמה ובגזלנות והוציאה מידי, יודע אני יפה בעצמי שאני הצדיק והוא הרשע, אולם יודע אני אף זאת שאין רצונך שנריב בינינו ונבוא לידי קטטה, ולכן מבקש אני ממך תן לי מנת מזונות אחרת כדי שלא נגוע אני ובני ביתי ברעב, אז ודאי שהוא יתברך יתן לו חלקו במזונות אף יותר ממה שהיה לו תחילה, ברם אם הלה פותח בריב ובקטטה עם הגזלן מתדיין אתו בערכאות והדבר מגיע לחילול השם, אז הוא כביכול מתמלא חימה על שניהם אפילו על הנגזל שלכאורה היה הוא הצדיק, ודעת לנבון נקל שאם הוא כביכול כועס עליהם לא תצמח עוד טובה לשניהם גם יחד.

בקול ה', כי כאשר האדם בוחר מה כן ומה לא, הרי הוא עובד את עצמו, ולא עובד ה' כלל. לגאון רבי מאיר שמחה הכהן מדווינסק זצ"ל היה גבאי נאמן שפעל על פי הוראותיו. פעם הורה דבר מה והגבאי חלק על דעתו. נענה רבי מאיר שמחה מעולם לא שמעת בקולי! מחה הגבאי ואמר מדוע כבוד הרב כך נוזף בי? הרי זו פעם ראשונה שאני חולק על דברי הרב. תמיד קיימתי את דברי הרב ללא סייג! ענהו רבי מאיר שמחה אכן כך הוא אבל פעם זו מורה כי תמיד עשית כהוראותיי משום שסברת כך גם אתה, והראיה כשדעתך שונה אינך מקבל הידיעה. אם כן כל חיך לא צייט אלא לצו שכלך לא לציווי..

יד.לד במספר הימים אשר תרתם את הארץ ארבעים יום יום לשנה יום לשנה תשאו את עונותיכם ארבעים שנה.

בשם רבי יצחק חריף מובא כך: המרגלים היו בארץ ישראל ארבעים יום -שהם 960שעות. כנגד ארבעים הימים שהיו בארץ, נענשו להיות במדבר ארבעים שנה, במספר הימים אשר תרתם את הארץ יום לשנה יום לשנה תשאו את עונותיכם ארבעים שנה, ארבעים שנה הן 480 חודשים. נמצא שכל חודש במדבר היה כנגד ב' שעות שהיו המרגלים בארץ ישראל. על כל שעה שהיו בארץ ישראל נענשו להיות חצי חודש במדבר. מתוך ארבעים השנים שהיו ישראל במדבר לא כולן ממש היו כנגד חטא המרגלים "אחד עשר יום מחורב דרך הר שעיר עד קדש ברנע" (דברים א, ב) אחד עשר יום היה מהלך הדרך מחורב לארץ ישראל ודרך זו הרי היה עליהם לעבור בכל מקרה. אם כן יש להחסיר מארבעים השנים אחד עשר יום. זאת ועוד, עם ישראל יצאו ממצרים בט"ו בניסן ונכנסו לארץ ישראל כעבור ארבעים שנה ב' בניסן, אם כן נחסרו עוד ארבעה ימים ממנין ארבעים השנים התמימות נמצא אפוא שמתוך ארבעים השנים, יש להחסיר חמישה עשר יום שלא באו כנגד חטא המרגלים. וכאמור, חמישה עשר יום במדבר - מחצית החודש - היו כנגד שעה אחת שהיו המרגלים בארץ ישראל. והו שאומר רש"י: "ואותה שעה כשרים היו" - שהשעה האחת שבה היו כשרים, מתוך סך 960 השעות שהיו בארץ ישראל - שעה זו יורדת להם ממכסת ארבעים השנים במדבר, ולכן היו ישראל במדבר ארבעים שנה חסר חמישה עשר יום.

יד.לד יום לשנה - רבי יעקב גלינסקי זצ"ל.

רבים היו בעלי הבתים עמי הארץ, שאיותה נפשם לזכות את בתם ואת ביתם בחתן בן תורה. עולים היו לשיבה ומבקשים חתן בן עליה, בהבטיחם נדוניה הגונה ושנות מזונות על שולחנם הגדוש ברוב טובה. אחד מהם זכה בחתן לתפארת, ששקד יומם ולילה על תורתו והתענד להיות לגדול בישראל. חותנו העריך מאוד את אישיותו ומידותיו, חוכמתו ופקחותו, אבל העריך פחות את תורתו ושקידתו. אדרבה, שמח היה אילו יצא לסחור בנצלו את חכמתו כדי להתעשר. אבל הבטחה זו הבטחה, הבטיח עשר שנות מזונות לעשר שנות שקידה

והתעלות! כששמע קריאת התורה בפרשת שלח, אורו עיניו: המרגלים תרו את הארץ ארבעים יום, ובני ישראל נענשו בארבעים שנות נדודים במדבר, "יום לשנה יום לשנה" השומע אתה", אמר לחתנו, "יום לשנה – כבר אכלת עשרה ימים על שולחני, והרבה מעבר להם. זהו, כלו 'שנות' המזונות, ועליך להרויח את לחמך" טיעון למדני, אין מה לומר. "אין בעיה", השיב החתן השנון, מסור בידי את דמי הנדוניה, ותחפש לך חתן חדש". "מה זה"?! "אנו מתגרשים". "מדוע?" הזדעק הכפרי. "כי שהיתי עם בתך עשר 'שנים' ולא ילדה"..." טוב, טוב, המשך ללמוד", הפטיר החותן, "לא אמרתי דבר..." "ידוע שאיני מספר סיפורים מבדחים סתם כך, אלא כ"מילתא דבדיחותא" לפני השמעתתא (שבת ל, ב) לצערינו, תופעה זו של "מוסר כפול" רווחת כל כך! חותנת אחת שפכה זעמה על חתנה, באזני חברתה: "לחנתי לב של אבן! הוא משאיר את אשתו עם ארבעת ילדים, ונוסע לו לטיול בצפון. שהיא תקרוס תחת הנטל, והוא יהנה לו עם חבריו..." החברה גיששה: "שמעתי שגם בנך מצטרף לטיול, ומשאיר את אשתו לבד"..." לא!" מיהרה למחות, "בני אינו משאיר את אשתו לבדה, הוא משאיר אותה עם חמישה ילדים..." אהה! ואנחנו?! הרי כל אחד מאיתנו מלא טרוניות כרימון, על חבריו או בני משפחתו. ומדוע, כי אנו הרי עושים עבורם את המינימום, אז מדוע אינם עושים כלפינו אלא את המינימום?! ואף אל הבורא פונים אנו בעתירה: ריבוננו של עולם, למה חסר לי דבר פלוני, ודואב לנו איבר פלוני, למה אושרינו ובריאותינו אינם מושלמים?! ככה? ומה עושים אתם עבור הקדוש ברוך הוא - טוב, נכון שאיננו מושלמים. אבל את המינימום הרי אנו עושים! אז מה הטרוניה, כשגם הוא עושה את המינימום למענינו...!?

טו.לח ואמרת אליהם ועשו להם ציצית.

הרה"ק רבי אהרן מבעלזא ז"ע היה מעורר את הנערים שהגיעו למצוות והחלו להניח תפילין, שיקבלו על עצמם שלא לשוחח בדברי חולין כל עוד התפילין עטורים לראשם. אחד הבחורים שהצליח לשמור על קבלה זו, והגיע בסייעתא דשמיא ליום נישואיו, נשאל ע"י הרבי האם יהיה מוכן לקבל על עצמו שלא לשוחח בדברי חולין גם בהיותו מעוטף בטלית לאחר החתונה. החתן הסכים, והקפיד מאוד שלא לשוחח שיחת חולין עם הטלית והתפילין, ואז סיבר הרבי את אוזנו של החתן ההוא, ואמר לו דבר נורא! כאשר תגיע לבית דין של מעלה, ויתחילו לדון בעניינך, ואימת הדין תהיה נוראה, תוכל להשיב כדלהלן: כדרך כל נפטרי ישראל (כמובא בש"ע י"ד סימן שנ"א) גם אנוכי עטוף בקברי בטלית שבה התפללתי כל ימי חיי, וכיון שבחיי חיותי הקפדתי שלא לשוחח בדברי חולין בעת שאני עטוף בה, רק בדברי תורה, הרי גם עכשיו אני מבקש מבית דין של מעלה לא לשוחח עימי אלא בדברי תורה, ואבקש רשות

שלא לדבר על יתר המעשים שעשיתי בעולם התחתון...! וכן מסופר על הט"ז ז"ע שכאשר הטלית גדול שלו נתבלתה, החליטו בעלי הבתים בעיר לבוב להחליפה בטלית חדשה, אך כאשר הביאו לו את הטלית החדשה סירב הט"ז להתעטף בה, ונימק זאת בכך שהטלית הישנה תוכל להעיד עליו בבית דין של מעלה שלא היו לו מחשבות זרות בתפילת שמונה עשרה....

טו.לח-לט ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת: והיה לכם לציצת וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות ה'.

בגמרא סוטה (יז, א) "דתניא היה ר"מ אומר מה נשתנה תכלת מכל מיני צבעונין מפני שהתכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד וכו'". "מביא בספר 'עלי ורדים': שאל פעם איזה "חכם" את מרן הרב מבריסק זצ"ל על דברי הגמ' האומרת שכשאדם רואה את הציצית הוא נזכר ברבש"ע, שאינו מבין את השייכות ואינו רואה דמיון בין הדברים. ענה לו הרב מבריסק זצ"ל: "חז"ל אומרים (ע"ז כ, ב) שאסור להסתכל בבגדי צבעונין של אשה שלא יבוא לידי הרהורי עבירה. האם את זאת אתה כן מבין?" - "כן" ענה ה"חכם" ובכן הראש שלך תקין, הבעיה היא לא בחוסר הבנה, אלא היכן הראש מונח... אם היית שקוע בירא"ש היית מבין גם את הקישור בין תכלת לכסא הכבוד."

טו.לט ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם.

השאלה: למה הקדים את הלב לעיניים? הרי חז"ל אמרו שטבע האדם "עין רואה ולב חומד" ז"א שהסדר הוא קודם עיניים ואח"כ לב. צריך היה א"כ לכתוב "אחרי עיניכם ואחרי לבבכם"? התשובה נמצאה בסידורו של הגאון מוילנא שליך הפסוק הנ"ל בקריאת שמע, ציין הגר"א: "מפני מעשה שהיה". וכך פירשו את כוונת הגר"א: במס' מנחות מ"ד מסופר על אדם שהיה זהיר במצוות ציצית. הוא החליט לנסוע לכרכי הים הרחוקים כדי לעבור עבירה. ובזכות המצוה - הציציות שטפחו על פניו - הוא ניצל מעבירה. הרי לנו שבעבירה של "לא תתורו", יתכן מצב שהלב יחמוד לפני ראית העיניים. כי הוא יצא למסע שלו ע"י ששמע שמועה מה יש שם בכרכי הים. זה מה שהבטיחה התורה: אם תשמרו מצות ציצית כראוי, היא תשמור אתכם שלא תתורו אחרי לבבכם מתחילה וגם שלא תתורו אחרי עיניכם בסוף.

יג.לב ויוציאו דיבת הארץ.

מסופר על יהודי אחד שבא מארץ ישראל והגיע לוואלוזין, קיבל אותו הרה"ק הנצי"ב זיע"א בסבר פנים יפות, אירחו על שולחנו, ושאל אותו למצב היישוב בארץ ישראל. החל להלך לקטרג על המתיישבים החדשים. הפסיקו הנצי"ב ואמר: דיבת הארץ רעה אינני רוצה לשמוע, אמר היהודי אבל מה שאני אומר אמת הוא. אמר לו הנצי"ב גם המרגלים דיברו אמת, אחרת היו נקראים שקרנים ולא מרגלים.

מעשה שהיה

ליומא דהילולא של הרה"ק רבי ישראל מרדכי מרחמסטריווקא זיע"א (כ"ב סיון)

מסופר על הרה"ג ר' חיים משה, ראש ישיבת 'ברכת התורה' באחת הקהילות היהודיות המפורסמות באירופה, שחלה במחלה קשה. תלמידי וידידי הישיבה העתירו בתפילה ואמירת תהילים, ראש הישיבה מפשפש במעשיו ומתכוון לקראת המעבר לעולם שכולו טוב. כאן, בעולם הזה, הרופאים עורכים בדיקות תכופות, ממליצים על טיפולים מסוימים, אך השיפור לא נראה. החולה אינו מגיב כלל לטיפולים, כלשונם של הרופאים הגדולים. שמו של ראש הישיבה הזקוק לרפואה שלמה ולרחמי שמים מרובים, עולה חיש על שולחנם של צדיקי וגדולי הדור בארץ ישראל. נתנאל, אחד מבוגרי הישיבה, המתגורר בירושלים עיר הקודש, ניגש למעונו של האדמו"ר מרחמסטריווקא, הרה"ק רבי ישראל מרדכי טברסקי זיע"א, וביקש ברכה לרפואתו של ראש הישיבה. הרבי מאזין לדבריו בקשב, פניו מתעננות בכאב, והוא מגיב קצרות: "אמרו לחולה שעליו לשוב בתשובה". הדברים נופלים כרעם ביום בהיר על אוזניו של נתנאל. הוא לא מסוגל לדמיין את עצמו משיב תשובה כזו למורו ורבו. לבסוף, הוא מרהיב עוז ומסביר לרבי כי מדובר ביהודי מרביץ תורה גדול, תלמיד חכם משכמו ומעלה, וודאי שכבר עשה תשובה ופשפש במעשיו. לתדהמתו, הרבי חוזר ואומר נחרצות בדיוק את תשובתו הקודמת: "אמרו לו שעליו לשוב בתשובה שלימה..." כעת כבר ברור לו שלא מדובר בעניין של מה בכך. יש דברים בגו. זו התשובה, גם אם אינה נעימה לשמע אוזן ולבטיטי שפתיים. בלב כבד ובתחושת אי נעימות גדולה, מתקשר נתנאל אל ראש הישיבה השווה במרחקים, ומוסר לו את דברי האדמו"ר. ראש הישיבה מודה לתלמידו על השליחות ושוקע בהרהורים: "תשובה? ... בימים האחרונים היו לו שעות ארוכות די והותר לשוב בתשובה, להרהר במצבו הרוחני, לחפש את אשר שגה בלימוד התורה, בתפילה, במידות טובות. הוא מייגע את מוחו: למה ירמזו דברי הרבי" ...? ולפתע אורו עיניו: הוא נזכר בסיפור שקרה זמן קצר קודם לכן. הכול החל בשיחת טלפון של אחד מיהודי הקהילה בעירו, שהפציר בראש הישיבה להיכנס לתוככי פרשייה משפחתית טעונה וכואבת, הגיעה עד בית המשפט המקומי ועמדה לקראת הכרעה. ראש הישיבה ניסה להשתמט מהמטלה המורכבת והלא פשוטה, אך אותו יהודי לא הניח לו, והוא נאלץ להפשיל את שרוליו, ולהיכנס ראשו ורובו לתוך הפרשה הלא נעימה, עד שאכן הצליח להביאה לידי סוף, אם כי כמובן שאחד הצדדים יצא מאוכזב וכאוב, ואפילו פגוע. 'כנראה שלכך התכוון הרבי', נצנצה בלבו מחשבה לא קלה. ראש הישיבה התקשר לאותו יהודי פגוע והחל לפייס אותו בדברים, ולהתנצל אם הגיב ביד קשה מדי. אותו יהודי באמת היה כאוב מאוד ואילולא היה הראש ישיבה מגלה לו את מצבו הרפואי העגום – כנראה שהיה טורק את השיחה כבר בתחילתה... כאשר שמע את דברי ראש הישיבה השוכב על ערש דווי, הסכים לסלוח. השיחה אכן הייתה קשה וכואבת, אך לאחריה חש ראש הישיבה כמי שהיטהר כולו. בלב מתרונן התקשר לתלמידו הירושלמי. "אתה יכול לגשת לאדמו"ר ולומר לו שמילאתי את הוראתו, העניין תוקן. קיימתי 'עד שירצה את חברו' בהידור רב!" עם סיום השיחה, ניגש נתנאל אל ביתו של האדמו"ר. "ראש הישיבה קיים את הוראת הרבי", הוא אומר בירת קודש. "הוא עשה תשובה". הרבי מניע את ראשו לשלילה, ניכר על פניו הטהורות שהוא אינו שלם עם הדברים שנאמרו כאן. "הוא קיים את ההוראה, ראש הישיבה ביקש מחילה מיהודי", מסביר התלמיד ומתאר את שאירע, אך הרבי מנענע את ראשו בשלילה: "לא לזה התכוונתי."

עד שנזכר לפתע בסיפורה הכאוב של משפחת כהן... מדובר במקרה שהתרחש שנים רבות קודם לכן. ר' חיים משה היה אז אברך צעיר, תלמיד חכם ששמו הולך לפניו. בקהילה בה התגורר חיה גם משפחת כהן. ר' לוי, אבי המשפחה, היה יהודי יקר שהקפיד על קיום המצוות, אך בני ביתו ניהלו אורח חיים פשוט, שלא תאם את אורחות הקהילה. אברך אחד צעיר שקינא לדבר ה', החליט לבער את הנגע, כלומר: להכריח את המשפחה לעזוב את השכונה בכל מחיר, אותו אברך שכח דבר אחד, שהמטרה, חשובה ככל שתהיה, אינה מקדשת את האמצעים, וודאי שלא את האמצעים בהם נקט. האדם שפעל להוצאתם של משפחת כהן מהשכונה היה ר' חיים משה בעצמו משפחת כהן נאלצה לעבור דירה, כשהשם הגרוע שיצא להם רדף אחריו לכל מקום. "כן, אין ספק!" היכתה ההכרה המצמררת בליבו של ראש הישיבה המיוסר. "רק אליהם התכוון הרבי עם העיניים הטהורות..." לאתר את משפחת כהן – היתה מלאכה מורכבת. כיצד ניתן למצוא משפחה שעקרה עשרות שנים קודם לכן, ומי יודע לאן?... אך ראש הישיבה לא ויתר, מתוך ידיעה שחיייו הם עומדים זה עתה על גבי המאזניים. תוך כדי חיפושים, התברר לר' חיים משה אילו השלכות היו למעשהו. התברר כי המשפחה הנוודדת התקשתה למצוא מקום לעצמה, ונאלצה לנדוד כתובת אחר כתובת. לאחר מאמצים אינטנסיביים של חיפושים, נמצאה כתובת המשפחה: קהילה יהודית קטנה, לא מפורסמת, באחת מערי אירופה. שיחת טלפון, כמובן, לא באה בחשבון במקרה הזה. ראש הישיבה שוחרר מבית החולים למספר שעות. נכנס לרכב ויצא בנסיעה לעבר בית המשפחה. כפי שניתן לתאר, הפגישה הייתה קשה מאוד. ר' לוי כהן היה כבר יהודי קשיש, קמוט פנים, ולא רק בגלל גילו המתקדם. הפרשייה הישנה היא שיבשה את חייו לנצח, פניו המרירות לא התרככו גם למראה גופו המיוסר של ראש הישיבה, שנכנס לביתו באפיסת כוחות. אתה הרסת לנו את החיים. השידוכים, העסקים – כל החיים שלנו נפגעו כתוצאה ממה שעשית, עכשיו אתה מגיע לבקש סליחה?", זעק לעברו בכאב ובזעם. ר' חיים משה הליט את פניו בידי והתפרץ בבכי סוער. במשך דקות ארוכות התקשה להוציא הגה מפיו. "ר' לוי! אמר לבסוף בדם ליבו. "אני יודע שאינני ראוי לבקש את סליחתך. שגיתי, טעיתי, צעיר הייתי, אבל ראה אותי כעת, כל גופי שבר כלי, הרופאים אינם מעניקים לי ימים רבים בעולם, שילמתי כבר מחיר כבד על מה שעשיתי" באתי כעת לבקש סליחה, לפי ציווי של אחד מגדולי הדור, שאמר לי ברוח קודשו כי המעשה הנורא שעשיתי הוא הסיבה למוות המרחף על ראשי. האם תואיל לסלוח לי...?" ר' לוי התרכך מעט, אך עדיין התקשה לסלוח. איך ניתן למחוק צער וכאב של עשרות שנים במחי שיחה אחת? "אינני יודע אם אוכל אי פעם למחול לחלוטין, אבל עד כמה שצריך לרפואתכם - מוחל אני בלב שלם!", אמר בגבורת נפש. הנס לא איחר להתרחש. ימים ספורים לאחר המפגש הטעון הזה, תוצאות הבדיקות הראו מפנה לטובה. הגוף הגיב טוב לטיפולים, וההחלמה נראתה קרובה מתמיד. מטעמים מובנים הפרטים המזהים בסיפור זה שונן, אך הסיפור אמיתי לחלוטין.

העלון מוקדש

לע"נ רפאל עמרם בן סעדה ז"ל. מזל בת רחל ע"ה. יצחק בן רחל ז"ל אברהם ישעיהו בן שמואל דוד ז"ל אליהו ישראל בן שמואל דוד ז"ל צביה בת נעמי ע"ה

לרפואת נעמי בת זיוה. ולרפואת מרים בת ראייה אוגט. להצלחת אבירם בן אסתר וב"ב. להצלחת אביחי יעיש בן ציון וב"ב

להארות והערות ולקבלת העלון נא לפנות למייל
SH0813897@GMAIL.COM

עיצוב העלון: אברהם כהן בן שמחה
להצלחתו והצלחת בני ביתו